

امارت اسلامی افغانستان

وزارت ارشاد، حج و اوقاف

ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد

آمریت ارشاد و دعوت

مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنمای خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۴۴۳/۴/۲۷ هجری قمری مطابق ۱۴۰۰/۹/۱۲ هجری شمسی

آفت های آسمانی و اسباب آن

الحمد لله رب العالمين الذي حذر العباد من الذنوب والمعاصي وبين اضرارها ومفاسدها ليتجنبوها . وأرشدهم إلى الطاعات والعمل الصالح وبين فوائدها وثمراتها. نحمده على فضله وإحسانه ونشكره على توفيقه وامتنانه، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله البشير، النذير والسراج المنير صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم وسلم تسليمًا كثيرًا أما بعد.

قال الله تعالى: {وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فِيمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَن كَثِيرٍ} الشورى: (۳۰).

ترجمه: و آن مصیبت و بلائی که به شما می رسد، به سبب گناهایی است که دستهای شما انجام داده است و از بسیاری گناهان شما در گذر میشود .

وأخرج أحمد في مسنده عن أنس قال كنا نتحدث أنه لا تقوم الساعة حتى لا تمطر السماء ولا تثبت الأرض. وفي رواية البخاري: (من أشراط الساعة أن يقل العلم ويظهر الجهل ويظهر الزنا وتكثر النساء ويقل الرجال حتى يكون لخمسين امرأة الفيم الواحد). مسند أحمد - الرسالة (۲۱ / ۴۳۸)، صحيح البخاري-نسخة طوق النجاة (ص: ۴۸)

آفت های آسمانی:

آفت های آسمانی گوناگون و زیاد است از قبیل: ۱-خشکسالی و قحطی. ۲-شیوع امراض گوناگون. ۳- زلزله. ۴- دیگر بلاها. که به عوامل مختلف بالای انسان ها نازل می گردد مانند: ارتکاب گناه و کثرت معاصی در روی زمین، ازمایش و امتحانات بندگان و عوامل طبیعی.

اسباب نزول آفات آسمانی:

۱- ظهور فحشاء و عمل نامیمون زناء: طوری که الله جل جلاله از زنا و فحشاء منع کرده زنا و فحشاء را حرام قرار داده و عاملین آن را محکوم به جزای دنیوی و اخروی نموده است از این چنین نتیجه میگیریم که این عمل برای انسان عواقب ناگواری به بار می آورد از جمله از هم پاشیدن شیرازه و قوام خانواده و به وجود آمدن امراض صعب العلاج که از جمله خطرناکترین امراض مرض ایدز که طاعون قرن نیز یاد میشود طوری که رسول الله صلی الله صلی الله علیه وسلم میفرماید: (لَمْ تَطْهَرِ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى يُعْلِنُوا بِهَا إِلَّا فَتَنًا فِيهِمُ الطَّاعُونَ وَالْأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ مَضَتْ فِي أَسْلَافِهِمُ الَّذِينَ مَضُوا) سنن ابن ماجه (۲۵ / ۱۲)

ترجمه: در هیچ قومی فحشاء بطور علنی ظاهر نمی شود مگر اینکه آن قوم به امراض مبتلاء میشوند که در اسلاف آنها وجود نداشت.

۲- خوردن اشیای حرام باعث بروز آفت های گوناگون می گردد و سبب شیوع امراض صعب العلاج می گردد مانند: مرض خطرناکی که در این اواخر بنام کرونا شیوع پیدا کرد نظریه تحقیقات از خوردن حیوانات حرام به وجود آمد از همینجا الله در قران کریم میفرماید: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنتُمْ لِيَّاهُ تَعْبُدُونَ} البقره: (۱۷۲)

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید! از چیزهای پاکیزه بخورید که روزی شما ساخته ایم و سپاس خدای را بجا آورید، اگر او را پرستش میکنید.

قرآن کریم راجع به آفت ها و مصایب دیدگاه خاص و راه روشن و سودمندی را ارا نه می دهد، که گناه را عامل آفت ها و بلاها معرفی می کند. و انسان را به سوی باز گشت به توبه و پند پذیری درمقابل آفت ها دعوت میدهد؛ قرآن کریم مرتکبین گناه، قانون گذاران گناه و ترویج دهندگان فساد را؛ عامل تمامی آفت های اقتصادی، فرهنگی و طبعی معرفی می کند.

زلزله، سیل، گردباد، آتش فشان خشک سالی صاعقه و.... یکی از حوادث قدیمی دنیا است؛ که اکثرا به اثر اعمال بد انسان واقع می گردد.

مثلا زلزله همیشه بوده و خواهد بود، برای همه چه خوب و چه بد؛ چون یک قانون عمومی حاکم بر هستی است حتی برای پایان عمر دنیا نیز زلزله به عنوان عامل و بزرگترین نشانه جهت قیام قیامت شمرده شده است.

ما شاهد وقوع زلزله های تلخ در نقاط مختلف جهان هستیم و درموقع بروز چنین حوادث هرکس به نوعی تحت تاثیر قرار میگیرد، و به دنبال انجام وظیفه ای می رود عده ای درکمک رسانی به اسباب دیده گان می روند و برخی در پی یافتن علل مادی زلزله و برخی به محکم نمودن بناها و نحوه ساختمان سازی می پردازند.

بدیهی است برای کسانی که به عالم غیب و خداوند (ج) معتقد اند و می دانند که خداوند (ج) خشم و رضا دارد و قدرت ابراز انرا به هر نحوه ای دارد، ملاک خشم و رضای او فقط عمل بندگان است.

خشک سالی و قحطی :

اگر بخواهیم اسباب و علل آفت های آسمانی را شناسایی کنیم و با عوامل آن آشنا شویم؛ علاوه از بررسی عوامل طبیعی و علمی با رجوع به بهترین، کاملترین منابع یعنی قرآن کریم و احادیث گهربار نبوی (صلی الله علیه و سلم) به علل حقیقی آنرا به معرفی گرفته است.

خداوند (جل جلاله) میفرماید: { فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ } الروم: (۹)

ترجمه: خداوند بدیشان ستم نکرده است ولیکن خودشان با انجام (کفر و معاصی) به خویشان ستم نموده اند.

درآیه دیگری خداوند متعال فرموده است: {وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصِ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ} الاعراف: (۱۳۰)

ترجمه: ما فرعون و فرعونیان را به خشکسالی و قحطی و تنگی معیشت و کمبود ثمرات و غلات گرفتار ساختیم تا بلکه متذکر گردند.

مهم ترین عامل خشک سالی و قطع شدن باران گناه و معصیت است، که باعث قطع شدن رحمت الهی میگردد. در یک حدیث شریف چنین آمده است: عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ، قَالَ: أَقْبِلْ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ الْمُهَاجِرِينَ خَمْسٌ إِذَا ابْتُلِيْتُمْ بِهِنَّ وَأَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ تُدْرِكُوهُنَّ لَمْ تَظْهَرْ الْفَاحِشَةُ فِي قَوْمٍ قَطُّ حَتَّى يُعْلِنُوا بِهَا إِلَّا فِتْنًا فِيهِمُ الطَّاعُونَ وَالْأَوْجَاعُ الَّتِي لَمْ تَكُنْ مَضَتْ فِي أَسْلَافِهِمُ الَّذِينَ مَضُوا وَلَمْ يَنْفُسُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِلَّا أَخَذُوا بِالسِّنِينَ وَشِدَّةِ الْمَوْتَةِ وَجَوْرِ السُّلْطَانِ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يَمْنَعُوا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ إِلَّا مَنَعُوا الْقَطْرَ مِنَ السَّمَاءِ وَلَوْلَا الْبَهَانُ لَمْ يُمَطَّرُوا وَلَمْ يَنْفُسُوا عَهْدَ اللَّهِ وَعَهْدَ رَسُولِهِ إِلَّا سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ عَذَابًا مِنْ غَيْرِهِمْ فَأَخَذُوا بَعْضَ مَا فِي أَيْدِيهِمْ وَمَا لَمْ تَحْكَمْ أَيْمَنَّهُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ وَيَنْخَبِرُوا مِمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَّا جَعَلَ اللَّهُ بِأَسْهُمَ بَيْنَهُمْ. سنن ابن ماجه (۲۵ / ۱۲)

ترجمه: رسول الله صلی الله علیه و سلم فرموده اند: ای جماعت مهاجرین پنج خصلت است، پناه میخواهم که از خداوند که شما آنرا درک کنید، در هیچ قومی فحشاء بطور علنی ظاهر نمی شود؛ مگر اینکه آن قوم به امراض مبتلاء میشوند که در اسلاف آنها وجود نداشت و کم نمیکند یک قوم در ترازو و پیمانها، مگر اینکه گرفته میشوند به قحط

سالی و مشقت در زندگی و ظلم پادشاه بالای شان مسلط می گردد. و منع نمیکنند زکات مال شان را، مگر اینکه باران از آسمان قطع می شود اگر حیوانات نمی بود بالای شان باران نمی شد. و هر قومی که عهد و پیمان را نقض کند الله تعالی بالایشان دشمنی رامسلط میکند و میگیرد آنچه در دست شان است. و اگر حکام طبق کتاب الله متعال حکم نکنند، الله تعالی جنگ را در بین شان ایجاد میکند.

در این حدیث پنج نوع معاصی ذکر شده که هر کدام سبب یک نوع عذاب میگردد و از جمله منع زکات و کم فروشی است که سبب منع باران و قحطی میگردد .

و در روایت دیگری چنین آمده: (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ قَالَ مَا ظَهَرَ الْعُلُولُ فِي قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا أَلْقَى فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ وَلَا فَشَا الرِّزْنَا فِي قَوْمٍ قَطُّ إِلَّا كَثُرَ فِيهِمُ الْمَوْتُ وَلَا نَقَصَ قَوْمٌ الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِلَّا قَطَعَ عَنْهُمْ الرِّزْقَ وَلَا حَكَمَ قَوْمٌ بغيرِ الْحَقِّ إِلَّا فَشَا فِيهِمُ الدَّمُ وَلَا خَنَرَ قَوْمٌ بِالْعَهْدِ إِلَّا سَلَطَ عَلَيْهِمُ الْعَدُوُّ). موطأ امام مالک

و قال عطاء الخراساني : "إِذَا كَانَ حَمْسٌ كَانَ حَمْسٌ: إِذَا أَكَلَ الرَّبَا كَانَ الْحَسْفُ وَالرَّزْلَةُ، وَإِذَا جَارَ الْحَكَّامُ قَحَطَ الْمَطْرُ، وَإِذَا ظَهَرَ الرِّزْنَا كَثُرَ الْمَوْتُ، وَإِذَا مُنِعَتِ الرَّكَاةُ هَلَكَتِ الْمَاشِيَةُ، وَإِذَا تُعْدِي عَلَى أَهْلِ الدِّمَّةِ كَانَتْ الدَّوْلَةُ دَوْلَةَ الْعَدُوِّ " حلية الأولياء وطبقات الأصفياء (۱۹۹ / ۵)

ترجمه: آشکار نمی شود در یک قومی خیانت هرگز، مگر انداخته می شود در قلوب شان ترس و شیوع پیدا نمی کند در یک قومی زنا، مگر زیاد میشود مرگ و میر و نمی کند قومی پیمانه و ترازو، مگر قطع می گردد از آنها رزق و روزی، و فیصله نمی کند قومی برخلاف حق ، مگر قتل ناحق زیاد میشود و خیانت نمی کند قومی در عهد، مگر مسلط می گردد بالای ایشان دشمن.

و تابعی مشهور عطای خراسانی گفته اند: زمانیکه پنج نوع خصلت شیوع پیدا کرد پنج نوع عذاب نازل میگردد: وقتیکه سود خورده شد، زمین فرو می رود و زلزله میشود و وقتیکه ظلم کند حاکمان، باران بند می شود، زمانیکه زنا شیوع پیدا کند، مرگ و میر زیاد می شود زمانیکه زکات پرداخته نشود، هلاک می شود مواشی، زمانیکه تجاوز صورت بگیرد بالای اهل نمه، دولت دشمن مسلط می گردد.

به شکل فشرده باید عرض کرد که اسباب همه آفات اسمانی قرار ذیل است:

۱- ارتکاب و شیوع گناه: - مطالعه سرگذشت اقوام مختلف در قرآن کریم و نگاه دقیق به احادیث رسول الله صلی الله علیه وسلم این نکته را برای ما روشن میسازد، که علت حقیقی و اساسی تمام گرفتاری ها و حوادث تلخ که بر بشریت فرو می آید در واقع اعمال و کردار بد خود آنها است .

قرآن کریم در آیات متعددی گناه و کردار بد مردم را مستقیماً عامل آفات و عذاب معرفی میکند و این یک اصل استوار در قرآن کریم است که همه مسلمین کم و بیش بر این اصل آشنا هستند و میدانند که اگر جامعه مرتکب گناه و فساد شود خود را در معرض عذاب ها و انتقامهای الهی قرار میدهند، طوری که الله (جل جلاله) میفرماید: {أَقَامَنَ أَهْلُ الْقُرَى أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتاً وَهُمْ نَائِمُونَ} {الاعراف: (۹۷-۱۰۰)}

ترجمه: ایا در امن می باشد اهل قریه های که و بیابید ایشان را عذاب خداوند در شب در حالیکه خوابیده باشند . پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: (إِذَا ظَهَرَتِ الْفَاحِشَةُ كَانَتْ الرَّجْفَةُ). جامع الأحادیث للسيوطی (۳/ ۳۵۳)

ترجمه: زمانیکه زنا شیوع پیدا کند، زلزله نازل می گردد.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «إِذَا اتَّخَذَ الْفِيءُ دَوْلًا، وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا، وَالرَّكَاةُ مَغْرَمًا، وَتُعَلَّمَ لغيرِ الدِّينِ، وَأَطَاعَ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ، وَعَقَّ أُمَّهُ، وَأَدْنَى صَدِيقَهُ، وَأَقْصَى أَبَاهُ، وَظَهَرَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ، وَسَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسِقِهِمْ، وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْدَلَهُمْ، وَأَكْرَمُ الرَّجُلِ مَخَافَةُ شَرِّهِ، وَظَهَرَتِ الْفَبِنَاتُ وَالْمَعَارِفُ، وَشَرِبَتِ الْخُمُورُ، وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوْلَهَا، فَلْيُرْتَقِبُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرَاءَ، وَرَزْلَةً وَخَسْفًا وَمَسْخًا وَقَذْفًا وَآيَاتٍ تَتَابَعُ كَنْظَامٍ بِأَلٍ قَطَعَ سَلَكُهُ فَتَتَابَعُ» سنن الترمذي ت شاكر (۴/ ۴۹۵)

ترجمه: از ابی هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمود: هنگامیکه مردم مال غنیمت را سرمایه برای خود پندارند و امانت را غنیمت بشمارند و دادن زکات مال را برای خود خسران و تاوان پندارند و علم را بخاطر بدست آوردن دنیا فراگیرند و مرد تابع و فرمانبردار زن خود شود و فرزند از مادر خود نافرمان شود و پدر خود را نافرمانی میکند یا می راند و دوست خویش را نزدیک میکند و صدا های دنیوی در مساجد بلند شود سیادت و سروری مردم را فاسق ترین آنها بدوش بگیرد زمام دار و رهبری مردم بدست پست ترین آنها بیفتد و شخص را بخاطر حفاظت و نگهداری از شر آن اعزاز و احترام کند آواز خوانان و هنرمندان از زنان در جامعه پیدا شوند آلات موسیقی و نوشیدن شراب در جامعه زیاد شود اول این امت برای آخرشان نفرین بفرستد پس در این وقت و چنین حالاتی منتظر هوای گرم، زلزله، خسف زمین، مسخ شدن چهره، باریدن باران تیز از آسمانها باشید و نشانه های پی هم قیامت مانند مرواریدی که اگر تار آن قطع شود به زمین می افتد .

۲- **ریاء؛** پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: هر گاه در انسانها ده صفت پدید آید به ده کیفر دچار می شوند (ریا زیاد شود زلزله ها فراوان میگردد).

۳- **ربا و سود خوری؛** پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده اند: " إذا ظهر الزنا والربا في قرية فقد أكلوا بأنفسهم عذاب الله " شعب الإيمان (۷/ ۳۷۰)

۴- **کم دادن حقوق مردم در معاملات.**

از جمله عوامل مهم آفات آسمانی به شمار میرود، طوریکه حضرت شعیب علیه السلام برای قومش عامل اصلی آفات و مصایب شایع و مهلک آنان را کم فروشی و عدم وفا به کیل و میزان معرفی میکند چنانچه خداوند میفرماید: {وَيَا قَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ} هود: (۸۵).

ترجمه: ای قوم من! پیمانانه و ترازو از روی عدل و داد، به تمام و کمال بسنجید و بپردازید و از چیز های مردم نکاهید و در زمین تبهکارانه تباهی نکنید.

راه نجات از آفت های آسمانی:

قرآن کریم برای نجات از آفت های آسمانی راه های زیادی را معرفی کرده است که مهمترین آن عبارت تند:

- ❖ اعتراف به گناه، توبه از گناه و رجوع به پروردگار .
- ❖ تقوی یعنی نگهداری خود از گناه که اکثر افراد جامعه بر آن غرق اند قرآن کریم در جاهای متعدد تقوی را عامل نجات دانسته خداوند می فرماید: {وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ} نمل (۵۳)
- ترجمه: نجات دادیم کسانی را که ایمان آوردند و پرهیزگاری میکردند.
- ❖ امر به معروف و نهی از منکر که در قرآن کریم پیرامون آن تأکید شده است: { فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَدَابِ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ} اعراف: (۱۶۵)

ترجمه: هنگامیکه آنچه را به آن پند داده شده بودند فراموش کرده اند انانی را که از بدی باز میداشتند نجات دادیم.

❖ دعای خالصانه مانند: دعای یونس علیه السلام .

❖ خواندن نماز استسقاء. سنت است که نماز استسقاء خوانده شود.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ الْمَسْجِدَ يَوْمَ جُمُعَةٍ مِنْ بَابٍ كَانَ نَحْوَ دَارِ الْقَضَاءِ وَرَسُولُ اللَّهِ؟ قَائِمٌ يَخْطُبُ فَاسْتَقْبَلَ رَسُولَ اللَّهِ؟ قَائِمًا ثُمَّ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكَتِ الْأَمْوَالُ وَأَنْقَطَعَتِ السُّبُلُ فَادْعُ اللَّهَ يُعِينُنَا (يُعِينُنَا) وَفِي رِوَايَةِ أَحْمَدَ: (يَا رَسُولَ اللَّهِ، حُبِسَ الْمَطَرُ، هَلَكَتِ الْمَوَاشِي، ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَسْقِيَنَا) فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ؟ يَدِيهِ ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ اغْنِنَا اللَّهُمَّ اغْنِنَا اللَّهُمَّ اغْنِنَا. صحيح البخاري-نسخة طوق النجاة (ص: ۵۷)، مسند أحمد مخرجا (319/20)

ومن الله التوفيق